

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
policijskega razpisa vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Celje,
Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadstropje.

Naslov za dopise: Celje pošt. pred. 43.
Ček. rač. št. 11.959.

Državna licejska knjižnica

Din.
Din.

v Ljubljani Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer
se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije za list so poštne proste.

Hamburški svetovni socialistični kongres.

Otvoritev

Kongresa se je vršila v ponedeljek 21. maj. Otvoril ga je s. Wels iz Nemčije, v predsedstvo pa je bil poslan ves organizacijski odbor, ki sestoji iz ss. Allena, Hendersona in Toma Shawa (Angleška), Abramoviča (Rusija), Adlerja (Avstrija), Brackeja (Francoska), Crispiana in Welsa (Nemčija), Stauninga (Danska) in Vandervalda (Belgija).

V imenu 100.000 hamburških socialistov je pozdravil kongres sodrug Leuteritz. Omenil je klavrne poskuse komunistov, da bi kongres razpršili. V nadaljnjem govoru je obsodil versajsko mirovno pogodbo, ki svetu ni dala zaželenega miru in ki boš sedaj v svojih posledicah ubija delavstvo v Poruhrju. Delavstvo vsega sveta mora paziti, da se na mesto poraženega pruskega militarizma ne upostava kak drug militarizem. Brez zmage nad reakcijo ne bo nikdar miru.

V istem smislu je govoril hamburški socialistični župan s. Stolten. Poudaril je ob splošnem pritrdjanju, da nemško ljudstvo ni bolj krivo vojne nego katerikoli ljudstvo in kako da je svetovni buržoaziji vest zaspala, ko se še zgraža nad krviništvu v Kongu in Peruju, ne vidi pa lastnih grozodejstev v Nemčiji.

V imenu amsterdamske internacionale je izjavil s. Oudegeest, da morata strokovna in politična internacionala skupno delovati pri polni enakopravnosti obeh delov. Smernice za to skupno delovanje se morajo najti. V Poruhrju vodi nemško delavstvo s svojo sijajno strokovno organizacijo vzoren boj proti francoskemu imperikalizmu. Strokovnemu in političnemu

gibanju se mora tesno pridružiti združeno.

V imenu izvrševalnega odbora in nemške socialne demokracije poudarja s. Wels, kako spadajo London, Dunaj in Amsterdam skupaj, čeprav še niso združeni. Od kongresa pričakujemo mednarodne združitve razrednozavednega proletariata, ki ga v Nemčiji niso pri zedinjenju ovirale niti še nepremišljene razlike. Vse je napredovalo, samo državne oblike so zastarele. Toda z okostenelimi sistemi se svet ne bo dal na kratko spremeniti v socialističnem smislu. Zveza narodov je le platonično izpolnila svoj program. Komunisti so s trmoglavostjo svojih voditeljev pognali delavstvo v še večjo bedo. Na koncu je zahteval obnovitev človeške družbe v duhu demokracije in socializma.

Francoski s. Bracke spominja na to, kako so se francoski socialisti od početka branili kapitalističnih mirovnih pogodb in francoske politike v Poruhrju.

Dnevni in poslovni red se nato soglasno sprejmeta. S tem je bilo prve seje konec. Popoldne se je vršil na prostem še velikanski shod, ki se ga je udeležilo nad 120.000 sodrugov in pri katerem so govorili govorniki iz raznih dežel na 12 tribunah. Končal je s frenetičnimi vzkliki na internacionalo. Komunisti, ki so hoteli nekaj otročariti z lastnim shodom, so se še enkrat in do smrti blamirali.

2. dan (torek 22. maja).

To je bila pravzaprav prva prava seja. Pred začetkom je s. Henderson v imenu angleškega delavstva protestiral proti angleškemu ultimatu Rusiji. Isto je storil s. Abramovič v imenu ruskih socialistov, ki je še opozarjal, da bi imel nov rusko-angleški spor lahko

načelnost posledice za rusko delavstvo. Obema govornikoma so vsi navzoči burno pritrdjevali. Nato so prešli k 2. točki dnevnega reda: Mednarodna reakcija. Referent je s. Bauer. V svojem sijajnem govoru opozarja na središča nevarnosti v Evropi, na Nemčijo, Ogrsko, Italijo in intervencijsko politiko proti Rusiji. Nemško reakcijo pospešuje francoski imperializem. Proti temu se morajo kakor nemški socialisti boriti socialisti vseh ostalih držav. Velikansko nevarnost tvori laški fašizem, ker opogumlja reakcijo v Srednji Evropi. Podobno je treba tudi ogrski problem gledati z mednarodnega stališča. Govornik je nato prešel na avstrijsko vprašanje, ki ga je Zveza narodov pred kratkim v Ženevi poslabšala z načrtom, da preda z oboroženo močjo nemško-avstrijski proletarijat buržoaziji. Meni ga zaenkrat zaslužiti z gospodarsko odvisnostjo Avstrije od antante. Zveza narodov, ki je orodje v rokah zapadnega imperializma, hoče sedaj na isti način zaslužiti tudi Nemčijo in Ogrsko. Z govori in resolucijami se ne bomo zavarovali. Zato je treba tesnega sodelovanja vseh socialističnih strank. Tudi z nasilnimi sredstvi, kakor upor in splošnimi stavkami, ne bi veliko dosegli. Treba pa je sodelovanja parlamentarne akcij in akcije mas. Tako se približujemo novi juljski revoluciji proletariata. (Živahno odobravanje).

Nemška delegacija se je ta dan posvetovala tudi o sedežu bodoče zedinjene internacionale. Poročila vele, da se je odločila za London. Imela bo internacionala dva tajnika, katerih prvi bi bil Tom Shaw.

3. dan (sreda 23. maja).

Na popoldanski seji je poročal s. Crispian v imenu verifikacijske komisije, da je priznanih 426 rednih dele-

gato in 194 gostov, skupaj 620 delegatov iz 30 dežel. Komisija priporoča tudi priznanje delegatov manjših strank, katerih razmerje do internacionale naj potem uredi novi izvrševalni odbor. Zionisti, ki so se izrekli proti Amsterdamu, češki socialisti (narodni Klofáčevci) in manjše ruske separatistične skupine pa se odklonijo.

Bodočemu izvrševalnemu odboru se prepusti razdelitev glasov. Za kongres se sprejme taka razdelitev, ki izključuje majorizacijo po velikih strankah (v Nemčiji, na Angleškem). S tem so zadovoljni tudi Francozi, ki zahtevajo sicer močnejše zastopstvo v novi internacionali. K točki o delavski internacionali je referiral s. Adler, ki so mu viharo odobraval. Vsi sklepi so bili sprejeti brez debate. Govoril je o sporu med socialnodemokratskimi strankami na Češkoslovaškem, ki ga ni bilo mogoče izravnati. To naj stori še v Hamburgu ob seji novega izvrševalnega odbora posebna komisija. Internacionala ni samo orodje za mir, temveč tudi orodje proti vojni.

Z njegovim referatom je bil dan trden organizacijski temelj za novo internacionalo. Delegati so na koncu te seje navdušeni stoji zapeli »Internacionalo« v jezikih vseh narodov, ki so na kongresu zastopani. Dalje prih.

Trgovina s socializmom.

O enotnih strankinih legitimacijah in znamkah smo poročali že v »Napreju« št. 108 z dne 17. maja. Že takrat smo povedali, da take znamke nasprotujejo načelom progresivnega davka in da torej ne bodo zmožne združiti socialiste, kajti naše organizacije kratkomalo ne marajo bogatih ljudi, razen če so res socialisti tudi v dejanju, ne samo v besedah. Kdor je

MILENIN:

»Športni pes«.

(Dalje.)

Ugledni člani te pasme pa kaj radi zahajajo v Zvezdo in tivolski park, kjer brez pismenega dovoljenja pasejo pohotnost in pohujšujejo mimoidoče device. Zato je društvo tudi sklenilo, da mora biti pregrešno življenje in kršitev šeste božje zapovedi odkupljeno s pokoro in ta krščanska resnica je porodila trdno prepričanje, da bo treba nemudoma sezidati moderno kaznilnico, kjer bodo grešniki pod strogim nadzorom usmiljenih sester obžalovali izbruhe svoje strasti na javnih prostorih. Ta kaznilnica da bo po velikosti in električni razsvetljavi podobna palači Kreditne banke in bo znana vsem ljubljanskim postreščkom pod imenom psarna. Da se ne bo kdo zmotil in zašel v neprevidnosti k advokatu, omenim že zdaj, da psarna s pisarno ni nič v sorodu. Ta palača bo imela tudi svoj telefon, vratarja in električno dvigalo, mehko pohištvo pa bodo naro-

čili nekje za mejo. Tako se glase cilji in pota ali poglavitno poglavje naše nove knjige.

Drugo nič manj važno poglavje pripoveduje lepo zgodbo iz davne preteklosti in pravi, da je zgodba šele začetek in da se bo nadaljevala dotlej, dokler je ne bo konec. Zgodba se glasi: Pred davnim časom je živela nekje na Angleškem osamljena devica. Brhko in razborito dekle je bila ta devica v deviški mladosti, toda ker je imela na levem očesu mreno in na desnem bedru tri črne in kosmate bradavice, se ni vnelo zanjo nobeno moško srce in je nosila svoj deviški venec tako dolgo, dokler ni kruta usoda podrla njenega svetišča. Zgodilo se je v neki pomladni noči, ko je luna na nebu s posebnim navdušenjem vabila nedolžna srca v kremplje peklenskega skušnjavca. Od mladih nog pa do zarjavelega devišstva je naša znanka z materinsko ljubeznijo in nežnostjo gojila in skrbela za kocastega mopsa, ki ji ga je bila zapustila po smrti njena dobra mati. Ta cucek je bil potomec slavne angleške rodbine, po njegovih

žilah se je pretakala biserno čista kri in ponos, ki je odseval iz njegovih oči, je pričal, da je mops med svojimi plemenski brati pravcati vitez in čistokrvni baron. In ta ponos je jako ugaljal tudi njegovi deviško čisti pokroviteljici. Po brezuspešnih poskusih iznebiti se pogubonosnih bradavic, se je v svoji nesreči večkrat zatekala k visokemu dostojanstveniku pasjega rodu in kadar je njeno gorje in deviška osamljenost priklopela do vrhunca, ga je objemala in božala po kocastem hrbtu, v duši pa se je krčila skrivna pohotna želja, kajti mops je bil moškega spola in je imel vse predpogoje in dokaj moštati atributov, ki so potrjevali domnevo, da ne dela moškemu spolu nobene sramote. In zgodilo se je, kar je bilo zapisano nad zvezdami. Ponoči, ko je luna pokukala skozi okno deviške spalnice, je mops odprl krvavo zalite oči, zarenčal, stegnil desno tace in potegnil odejo s spečega deviškega telesa. Vsa srečna, da se je našlo moško bitje, ki čuti njene ženske potrebe, je s slastjo prepojena devica razprostrla roke, pritajila sapo in ob-

jela svojega dobrotnika s tako silo da se je zganila stara ura na steni. Pozabila je na mreno in bradavice, na peklenske muke, ki čakajo na onem svetu prešuštnice in zdelo se ji je, da se zibljeta pod njo nebo in zemlja. In glej spaka! Tu se zgodba konča in v knjigi je napisano samo, da bo dalje prihodnjič. Lahko si mislite, kako me je ta žalostna zadeva močno zadela v srce in potrla možgane, kajti sem sam moškega spola in prav rad berem take zgodbe do konca.

Tretje poglavitno poglavje se mi zdelo na prvi mah tako čudno, da nisem verjel lastnim razboritim očem. Nataknil sem na nos tisto zadevo, ki ščiplje in pomaga, da človek bolje vidi, pa sem pogledal od vseh štirih strani še enkrat. Res, tako je in ne drugače. Doberman je krstno ime tega poglavitnega poglavja. Kot dober Slovenec in veliki prijatelj vseslovanske ideje moram takoj na tem mestu ugotoviti, da doberman ni slovenska beseda, marveč je prav čudno skrpučan zakonski par, čigar moška polovica je slovanske krvi, ženska pa je odločno

res socialist, se pač ne bo branil plačevati progresivni strankin danek.

Toda te enotne znamke imajo še vse večji pomen! Kakor je bilo na Slovenskem v navadi še l. 1920, predno smo sklenili novi pravilnik, tako hočejo te enotne znamke zopet uvesti tisti prokleti organizacijski nered, ki je omogočeval raznim voditeljem, da so imeli na kongresih svojo večino in da so s pomočjo te večine delali svojo politiko.

Takrat smo se z lahkoto otesili tega nerada, ker je bilo delavstvo pozorno zaradi slabih izkušenj, ki jih je imelo z ministerializmom. Nihče se ni drznil med delavstvom govoriti proti redu, samo na sejah so imeli Kristani in Kocmurji korajžjo govoriti proti, češ, da delavstvo ne bo zmožno voditi vse v redu — mi smo se jim pa smejali, ker smo videli povsod, kako ogorčeno protestirajo delavci in kako svečano izjavljajo, da socializem ni trgovina in da se pri nas ne bodo nikdar več znamke — prodajale.

Nove znamke pa ne pomenijo nič več in nič manj nego trgovino s znamkami, ali, če hočete, tudi trgovino s socializmom. »Enakost« z 18. maja objavlja razglas o teh znamkah z velikim veseljem in v svoji nevednosti (oziroma v svojem upanju, da so delavci še vedno tako nezavedni!) tiska z debelimi črkami sledeče besede:

»Po številu prodanih znamk se bo ugotovilo tudi število delegatov za strankin kongres«.

Prav po domače povedano: na takem kongresu bo seveda zmagal tisti, ki je prodal največ znamk; ker ni treba povedati, komu jih je prodal, jih bo prodal kar samemu sebi, in zmagal bo tisti, ki bo imel največ denarja. V Mariboru bo vse delavstvo proti Grčarju in Golouhu, toda, ker bosta prodala 18.000 znamk, bosta imela 18.000 članov in desetkrat več delegatov, nego vse politično organizirano delavstvo, ki si samo vodi svoje organizacije in ni tako malo-dušno, da bi se balo objavljati jih v svojem časopisu.

Ker g. Tone Kristan ve, da ima povsod po Slovenskem še kakšnega »zvestega« pristaša, se bo kongresa tudi udeležil. Vsakemu takemu pristašu bo poslal po 1000 kron, ti bodo naročili vsak po 500 znamk in jih vrgli v peč; drugi in tretji mesec bodo naredili istotako in bodo imeli vsak po eno močno proletarsko organizacijo s 500 člani. Na kongresu bo delegatov kakor listja in trave. Kristana seveda

ni treba tam, tako politiko vodi lahko tudi iz ravnateljstva »Slovenske banke«. Sklical bo svoje »zveste« in jim na »konferenci« naročil, kako naj glasujejo.

Proletariat bo takrat popolnoma složen. Vse bo v enotni fronti. Če bo kdo trdil, da dela ta enotna fronta za kapitaliste, ga bodo Golouhovci proglasili za izdajalca proletariata. Našli bodo tudi trpine, ki bodo verjeli, kajti težko je v teh bednih časih žrtvovati čas in denar za svojo izobrazbo. Toda zavedni socialisti pravijo, da bodo tudi nezavedni proletarci kmalu spoznali pravo pot, kajti progresivni davek je šiba samo za bogate, za trpine je balzam. Ti zavedni sodrugi prižigajo dan na dan to luč resnice proletarcem po vseh krajih in uspeh je ta, da bogati za »Naprej« nima več denarja — zato pa trpini izjavljajo, da je zdaj »Naprej« njih last in si od ust pritr-gajo, da si ga vzdrže.

»Gospodom nadsodrugom«, ki so se smejali našim znakom z napisom: »Naša moč je v zavednosti«, ni več do smeha.

Politične vesti.

* »Glasu Svobode« na uho. V svoji 6. številki pripoveduje ta listič pod rubriko »Iz Sovjetske Rusije«, da je napravila ruska revolucija največji korak z odpravo vodke (žganja). Tam ne bodo več oživali stari carski običaji pijančevanja, ki je koval denar iz pogrezočnega se ljudstva na ta način, da mu je prodal strup v podobi vodke. Tako se je izjavil napram nekemu časnikarskemu poročevalcu Kalinin, predsednik vseruskega izvrševalnega odbora sovjetov. Dejal je tudi, da so preje ob nedeljah ležali pijani ljudje na ulicah. Odkar je bila izdana prepoved na vodo, jih ni več videti. Tako je pri ruskih komunistih, nam pripovedujejo naši »nezavisni« ali »neodvisni« tudi komunisti, kateri se bolj ogrevajo za komunizem kakor mi, a vendar si ne moremo kaj, da bi ruskim komunistom ne izrekli naše pohvale v tem oziru. Pri tej priliki pa nam pri-haja na misel, gospode okrog »Glasu Svobode« vprašati, koliko revolucij bo še treba v Jugoslaviji, da bodo razne neodvisne voditelje prepričale, naj nehajo piti žganje in ostali alkohol, in kdaj boste začeli delati za odpravo tega socialnega zla pri vaših pristaših? Mi se lahko pobahamo, da smo vzeli na zadnjem kongresu abstinenco v program in da aktivno delamo na tem. Pokažite še vi dejanja!

* Narodna skupščina je bila tekom petkove seje odlagališče klevetnih

govorov in nenavadnosti polnih besedi, kakor jih ni slišati niti v najzadnji kavarni, tako se je izrazil minister Jankovič, ko mu je neki poslanec vr-gel v obraz, kako radikalci terorizirajo ljudstvo. Gospodje so sploh vsi skupaj znoreli in se temu primerno vedejo. Do dela ne pridejo nikjer, samo drug drugemu očitajo te in one grehe in branijo svoje časti na ta način, da zmečejo na nasprotnika še več smrdljivih trumfov. Med drugimi je prišlo na dan, kako da so radikalci praznili sklad za vojno odškodnino s svojo volilno agitacijo. Ljudstvo, kar te je še zarukanega in si poslalo te ljudi svojo zarukanost zastopati — beri poročila o sejah narodne skupščine!

* Poleg medsebojnih škandalov zanima se vladajoča in nevladajoča buržoazija samo še za vojsko, da ne bo premalo prusovskega. V tem pasjem času, ki ga proletariat živi, je našel ministrski svet dovolj trenutkov, da je izdelal nov vojaški zakon, po katerem se začne obvezna vojaška služba od 21. leta in traja do 50. leta. V aktivni službi traja od 21. do 40., v rezervi od 40. do 50., stalna kadrška pa 18 mesecev. Nihče ne more postati državni uradnik ali duhovnik, ki ni doslužil kadrškega roka. Izvzeti bodo le stalno oproščeni. Osnovne plače oficirjev bodo znašale 3600 do 14.000 Din, podoficirske pa 2.800 do 8.700. Komis in parademarš bo za »prostake«. Proletarci, plačujte davke, da se bodo oficirji redili, nosite puške in pradvsem »šutite«, »šutite«...

* Nova angleška vlada sestoji iz samih prejšnjih idiotov.

* Angorski delegati zahtevajo v Lozani, naj grško ljudstvo plača odškodnino za krvoželjnost svojih znorelih bogov. Na vzhodu se položaj sploh vedno bolj postruje in ni izključeno, da se konferenca neha z novim krvoprelitjem.

* Amerika se je odrekla odškodnini, ki bi ji morala plačati Nemčija.

Internacionalni kongres in mladina.

Hamburg je ono veliko, znano mesto, kjer je bilo vedno središče socialističnega gibanja. Hamburg je že dolga stoletja svobodno mesto, ki je pripadalo nekoč veliki nemški trgovski republikanski zvezi »Hansi« z Lübeckom in Bremenom, ki sta tudi še danes prosti mesti. Luka je ogromna in znamenitejša v Evropi za prevoz v Ameriko in druge celine. Vsi tisti Slovenci, ki so se naveličali domačega,

izkoriščevanja žejnega »Herrenvolka«, so se odpeljali v Hamburg in od tam v tuje kraje iskat si sreče.

Letošnje leto se vrši v Hamburgu svetovni socialistični kongres, na katerega so se odzvale s svojimi delegati socialistične stranke iz večine svetovnih državnih enot, da se pogovore o današnjem položaju in si ustvarijo trden temelj za enotno pot svetovnega proletariata.

Ni pa treha misliti, da zanima ta internacionalni kongres le starejše socialiste. Ti vedo, da so poslali iz svojih vrst dobre in zmožne delegate, ki bodo znali tudi zastopati njihovo mnenje in se o pravi priliki oglasiti in povedati svoje in s svojim pravzaprav njihovo mnenje.

Kaj pa naj misli mladina o tem kongresu? To vprašanje zahteva odločnega premišljevanja, trdnega in odločnega sklepa in faktične izvršitve tega sklepa.

Mladina je seme proletariata, lahko jo nazivamo že brstje, iz katerega bo dozorel nov sad močnih in neupogljivih borcev za osvobojenje trpečega človečanstva. Mladina gleda s široko razprtimi očmi na dejanje in nehanje odraslih in izkušenih ljudi, poslušajo njihove besede in se nauči spoznavati njihovo mišljenje. Mladina je silno tenkočutna z ozirom na moraliziranje ali demoraliziranje od strani starih, ona je hrast, mlad in šibak, ki ga lahko skrivi vsaka burja, pa ga more zravnati vsaka mehka roka, pa naj bo še tako močno kriv.

Ta mladina je torej apostol bodočnosti proletarske. Ta mladina vidi in sliši danes o delegatih, ki so šli v Hamburg; pozna gotovo nekatere znamenitejše izmed njih vsaj po imenu in ravno zato ta mladina tehta in misli: Kako se bodo pa ti sodrugi razumeli med seboj, če pridejo tudi Amerikanci, Francozi, Angleži, Rusi, da celo Japonci skupaj? Saj ve, da delegat iz njenega kraja ne zna drugega jezika kakor materinskega in morda tudi nemškega. Delegati iz tujih držav pa tudi niso tako učenj, da bi umeli slovenski ali nemški.

Vidiš, mladi proletarec, to ti da misliti. Deloma so tvoje sodbe pravilne, deloma napačne. Eno pa je, o čemer je lahko vsak uverjen, da je pravilno in to je: mladina, skrbi, kako boš ti hodila na internacionalne kongrese v prihodnosti.

Delegati na letošnjem kongresu so reveži, niso imeli prilike, da bi se bili priučili vsem jezikom, ki so zastopani na njem, ker jim to ni do-

potepuh, ki se je priklatil k nam čez mejo. Recimo, da je ta zakon z narodnega in verskega stališča mešan tako, da je on Slovenec in katolik, ona pa Nemka ali Angležinja in protestantska. Kaj tedaj? Otroci bodo še bolj zmešani. Dečki bodo Malajci in budisti, deklice pa Culukafri in mohamedanl. In smo uganili, kajti govori poglavje o najstarejšem sinu iz tega zakona in pravi, da je njegova vnanjost krepka, glava klinasta, suha in lepo izoblikovana. Samo to ni povedano, da je zadnji pridevnik bržkone bolj mojstrsko »izoblikovan« in skovan, kakor sinova buča. In govori še dalje o znameniti glavi zmešanega sina in pravi: Glava, ki nalikuje obliki pinčev starega tipa in modernega kulija, je napačna. Meni se pa zdi, da ni napačna samo tista glava, ki nalikuje obliki pinčev, marveč tudi ona, ki je ta stavek skovala in te čudovite besede skrpucala. Potem se opis prvo-rojenca nadaljuje in gre od glave mimo vratu, po trupu do pleč in okončin, ogleda si dlako, barvo, izmeri višino, ugotovi težo, pretehta lastnosti, oceni

napake in vrline in sklene svojo povest z resnim in treznim opominom, da prenizko nastavljen uhelj lahko ujame pisca za opaljeno šobo. In je ta opis zunanosti prvega sina iz zmešanega zakona tako obširen in prikupljiv, da bi ga morali znati na izust vsi paglavci v naših šolah, kajti je splošno znano, da se premalo uče in znajo samo to, kar ni treba.

Četrto poglavitno poglavje me je tako prestrašilo, da so se mi še ponoči v postelji tresle noge in mi je drhtelo srce kakor kozi rep. Je namreč tako poglavitno, da ga vsem bralcem prav toplo priporočam. V lepem redu in izredno mojstrski simetriji našteva po vrsti vse zaslužne člane našega poglavitnega kulturnega društva, ki nosijo za svoje neumorno delo na polju javne in zasebne skrbi za blagor človeštva in plodonosen razvoj pasjega plemena na prsih in trebuhu zlate in srebrne kolajne in opozarja občinstvo, naj se nikar ne čudi, če sreča na cesti takega možakarja, ki ima vsled pomanjkanja prostora kolajno tudi na hrbtu. Pri pogledu na ta s slavo in

dostojanstvom okrašena imena sem se postavil v pozo človeka, ki se pripravlja pozdraviti kako veličanstvo ali svetlost in sem pregledal prvo ime. Kakor okrog glave svetega Alojzija, se vije tudi okrog njega zlat obroč iz zaslug in dobrih del krščanskega usmiljenja. In se mi je milo storilo pri srcu, v glavi mi je zašumelo od spoštovanja in navdušenja, snel sem pokrivalo in se priklonil do tal. Potem sem pogledal drugo in tretje ime. Tudi sem se priklonil, to pot celo nazaj, v kolikor mi dovoljuje okorna hrbtenica. Ko pa sem zagledal četrto ime, sem zadrhtel kakor bilka na vodi in malo da me ni zadela na mestu kap. Oče moje neveste! Šmentana zadeva, kdo bi si mislil! Kaj bo pa zdaj? Pridem prihodnjič, da si olajšam srce in obudim skomine, potrkam na vrata, pritisnem na kljuko in odprem. Mrko gleda in na sladkih nežnih ustnih ji sedi spačen smehljaj. Jezna je, oči poveša k tlom, drsa z desno nogo po preprogi in godrnja nekaj pod nos.

(Dalje prih.)

Umetniška razstava v Ljubljani.

(Bucik—Dolinar.)

Tale razstava v Jakopičevem paviljonu je jasen dokaz, da žive med Slovenci umetniki, ki niso umetniki in ki torej ne bi smeli z umetnostjo imeti prav nič skupnega. Kritika v »Jutru« o tej razstavi pa je zopet drug jasen dokaz, da žive med Slovenci kritiki, ki ne razlikujejo zlata od medi in so torej kakor kavke, ki jih vsaka bleščeča stvarca omami, da se njih navdušenje stopnjuje do prekoračenja vseh čednosti.

Torej razstava. Bucik je razstavil nekaj portretov in aktov ljubljanskih dam in gospodov, ki močno spominjajo na razglednice prejšnjega desetletja. To so bile fotografije žensk v različnih pozah, znane pod naslovom »Mignon«. Bucikova umetnost ni prav nič drugega kakor ona naslovnih ilustracij za dunajske modne časopise. O aktih niti ne govorim. O tem bi znale, kaj povedati kvečjemu »dame«. Vsa Bucikova umetnost je tako malo umetniška, da

pušča čas, še manj pa sredstva. Ti, mladina, pa imaš vsega. Tebi je dana možnost, priučiti se vsem jezikom z enim samim jezikovnim tečajem, ki ti ne bo odvzel niti mnogo časa, še manj pa bo požrl obilo sredstev. Na razpolago ti je lešva bodočnosti, esperanto, jezik proletariata. Upoštevaj svoje naloge, uvažuj lahkoče, s katerimi se polastiš znanja tega jezika in misli na to, da boš tudi ti morala ob svojem času nastopati na internacionalnih kongresih, kjer se ti bo godilo slabo brez znanja vsakega jezika. Zavedati pa se moraš, da si boš z esperantskim jezikom osvojila vsak najmanjši dogodilja na teh kongresih v bodočnosti. — še —

Dnevne vesti.

d Naslove naročnikov »Napreja« bomo dali tiskati. Zato prosimo vse naročnike, ki jim pošiljamo »Napreja« pod pogrešenim ali pomanjkljivim naslovom, naj nam to sporoče, da ne bo napak.

d Na potovanju iz Ljubljane v Celje je »Napreja« v Zidanem mostu izgubil zadnje ostanke svojih možgan. »Resnica«, ki je tačas stražila znanih pet vagonov klerikalne avtonomije, je to videla, pobrala jih in nam jih poslala. »Glas Svobode«, ko je za to zvedel, pa nam je brzojavno sporočil svoje sožalje. Skoro do solz smo bili ginjeni nad temi iskrenimi izrazi simpatije s strani naših dveh prijateljev. In vendar ni bila reč tako huda! Predno smo prišli do Celja, so nam novi možgani že zrasli, ker je čudovita ta reč pri naši stranki, da se ji prec nadomesti, kar tu pa tam izgubi. In ti naši novi možgani so tako sveži, tako iskri kakor dva mlada konjiča! In prijetno zgečkajo na levo in na desno. Stare ostanke pa smo lepo v popirček zavite poslali »Resnici« in »Glasu svobode« v Ljubljano, da bosta reveža tudi enkrat nekakšne možgane imela.

Predsednika kmetijske družbe za Slovenijo g. Gustava Pirca, ki so ga že od 3. tm. pogrešali, so mrtvega izvlekli in Bohinjskega jezera.

d Kongres za socialno higijeno je začel z udeležbo 26 držav zborovati v Parizu.

Delavci! Kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Trzin, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo Ljubljana, Breg 20.

Človek resnično občuti strašanski prepad med starimi in, recimo, med umetniki »Kluba mladih«. Tu preprosto prefotografiranje buržujev, ki nese ponajvečkrat lepe denarce — tam gigantsko stremljenje po resnični umetnosti, tipanje za novimi sredstvi, izrazito izražanje svojih doživetij in odkriti boji s samim seboj. Njihova umetnost je v tesni zvezi z borbo obupanega človeštva za vsečlovečanskimi nazori*.

Dolinar je našel v Buciku »soročno« dušo. Kip Hribarja je navadno delo obrtne šole. Gubec? Ta Gubec je tako majhen v primeri s tistim Gubcem, ki so ga pekli v Zagrebu! Kaj pravi Rodin? »Ni umetnosti brez življenja. Če hoče kipar izraziti radost, bolest ali kakršnokoli strast, nas ne more ganiti, če ne zna predvsem vdihniti bitjem, ki jih ustvarja, življenja. Zakaj, kaj bi nam pač bila radost ali bolest mrtvega objekta — kos kamna?«

* Dovoljujemo si kratko opazko: Vsaj tam je tako, kjer obstoja odkritosrčna mladina, ki se je iz svetovne vojne nekaj naučila o pravi borbi, vsaj, tam, zunaj Slovenije, če že ne pri nas, kjer imamo take mladine faktično malo in kjer po večini že koraka po tradicionalnem sledu v iskanju — mošnje.

Op. ur.

d Slavenska banka d. d. Zagreb, ekspozitura Jesenice, je pričela s poslovanjem 11. maja t. l.

Potnik, kateri je dne 24. tm. popoldne postaja Celje pri izstopu iz vlaka vzel pomotoma napačni zavoj, v katerem sta se nahajali dve uradni knjigi, 10 malih knjižic ter pet komadov krede modre barve, ker je stvar za najditelja brezpomembna, se prosi, da ta zavoj izroči proti nagradi 1000 Din v prometni pisarni postaje Celje, ali v upravi »Napreja«, ali naj pa po povzetju pošlje na lastnika g. Ferd. Lamerja, Zagreb, Nova c. 36.

Celje.

c Požar pri trgovcu Ravnikarju v Celju. V noči od petka na soboto med 2. in 3. popoldne je izbruhnil ogenj pri stavbišču trgovca Ravnikarja. Pogorelo je vse, kar je pri zadnjem požaru še ostalo. To je v enem mesecu že drugi požar v isti hiši. Vzrok ognja še ni dognan. Govorijo, da je nastal ogenj radi neugašenega apna, ki se je nahajalo pod podstrešnim žlebom, drugi zopet pravijo, da je strela udarila. Zadnje, je najmanj verjetno, ker je bilo ob izbruhu ognja jasno nebo. Verjetno je le prvo, a vendar nastane vprašanje, zakaj je bilo živo apno ravno pod žlebom. To beležimo kot kronisti, sodbo pa prepuštimo strokovnjakom.

Tvrda Ivan Kos, Celje, Prešernova ulica 17, nam sporoča, da je otvorila razen trgovine na debelo tudi trgovino na drobno.

Maribor.

m Druga justifikacija v Mariboru. K temu smo dobili še naslednje poročilo: V petek ob pol 7. zjutraj so obesili Antona Rožmana, kateri je meseca februarja preteklega leta skupno z Alojzijo Rožmanovo zadavil služkinjo dr. Brenceta in izropal njegovo stanovanje. Rožmanova je pomiloščena na dosmrtno ječo. — Že pred šesto uro se je zbrala okrog sodniškega sopleja masa ljudi. Vsa vrata pa so bila zastražena po policiji in orožništvu, in vstopiti so smeli le »spoštovanja vredni možje«, katerim je g. ravnatelj Hraševce poklonil izkaznice. — Na dvorišču, kjer so bile postavljene vislice, so prišli korporativno štirje sodniki, oblečeni v črne žalne talarje, violičasto obrobljene, z njimi državni pravnik v talarju, rdeče obrobljenem. Visoka gosпода je potrpežljivo čakala celih 20

Pa je še to hudo za Dolinarja, da se zadnje čase zelo neokretno oglašja pri Meštroviću in Kralju. »Kralj Matjaž« ga v tem oziru najbolj pihne.

To je pa resnično, da je Bucik izvrsten risar in Dolinar prav dober kamnosek. Ali za oba velja, da še enkrat citiram Rodinove besede: »Umetnik je oni, ki je resničen, in fotografija je, ki laže...«

Dandanes, ko se vse bori, da spremeni svet in človeštvo v človeka, so se vsi umetniki in znanstveniki pridružili tej borbi. Tudi slikarji in kiparji. Zato se mi zdi ta razstava tako nazadnjaški korak, da prav težko odpustim Jakopiču, da je dovolil to razstavo v svojem paviljonu. Če se hočejo ljubljanski zlati buržuji ogledovati, naj se zidajo v ta namen lasten paviljon. Razstav takih vrst bi bilo tam dosti, zakaj Bucikov imamo precej.

Nekdo je v »Jutru« napisal, ko je vprašal Dolinarja, kaj misli on o umetnosti in ko mu ta ni hotel nič povedati, da je čudno, da se vsi umetniki branijo tega vprašanja. Človek bi se razjokal nad takim pisanjem. Kako pa more neumetnik govoriti o umetnosti? Zakaj pa je lahko Rodin in še veliko drugih? S.

minut, da so se odprla velika vrata in se prikazali trije orožniki z »Bajonett auf«, za njimi med krvnikom obsojenec, katerega so pazili še paznika in pater frančiškan s križem v roki. — Pravijo, da je obsojenec prejšnji dan, ko so mu prebrali smrtno obsodbo, strahovito jokal in venomer trdil, da ni toliko kriv kakor ona ženska. Mislili so, da se bo upiral, vendar je mirno šel pod vislice. Še nekaj je hotel povedati, pa so mu vrgli vrv okrog vratu in med molitvami častitega patra in odkritega občinstva je iztrepetal. — Še šest ljudi čaka, da pojdejo isto pot. Še šest umorov — v zadoščenje »pravici«!

Iz strok. gibanja.

g Kakor v Srbiji? Gibanje med srbskimi profesorji zavzema vedno širše dimenzije. V Sloveniji se še nismo povzpeli tako visoko, da bi storili enak korak, vendar pa so naše razmere v zadnjih dneh prisilile slovensko srednješolsko učitelstvo, da se je zganilo. Širi se zahteva po strnjenju v eno vrsto s srbskimi tovariši bolj in bolj: Ni izključno, da bo sodu izbilo dno dejstvo, da je že v prihodnjih dneh ogrožen pouk na vseh srednjih strokovnih šolah. Iz krogov učitelstva na teh šolah smo izvedeli, da je ministrstvo vključ odločnim zahtevam odredila za Slovenijo odklonilo izplačati že davno krvavo zaslužen odškodnino za nadure. Če se nadure opuste, je s tem onemogočena klasifikacija in trpela bi mladina ter starši. Mislimo, da bi bila dolžnost vseh prizadetih, da pritisnejo z vsemi razpoložljivimi sredstvi na upravo in preprečijo korak, ki bi imel za posledico položaj kakršen je danes v Srbiji.

g Izživanje slovenskega delavstva v Libojah. Nimamo namena udeleževati se na narodnem temelju kakor nekateri, ki jim služi narodnost za eksistenco v zasebnem življenju. Pač pa je naša dolžnost, da zahtevamo javno zaščito slovenskega delavstva, kjer ga radi narodnosti zatirajo, v boju za upravičeni obstanek nas vseh. V tovarni, preje last g. Schütza in Pavlina in danes last neke zagrebške banke, je še vedno nastavljen neki avstrijski delavski tiran, obratovodja Wesely, ki je delavstvu škodoval v vsakem boju za njegov obstanek. Enako tudi danes oziroma še huje. Strokovno tajništvo v Celju je po nalogu nas vseh radi vedno naraščajoče draginje in mezd ki času ne odgovarjajo, vložilo spomenico, da se delavstvu splošno povišajo mezde za 40%. Ravnateljstvo je po nalogu g. Weselyja, ki podjetju več škodi nego koristi, zahteve delavstva odklonilo z izjavo, da delavstvo lahko stanka do jeseni ozir. kolikor časa hoče i. t. d. Tajništvo Osrednjega društva kemičnih delavcev, je takoj nato poslalo novo vlogo v smislu delavskih zahtev, da se mezdna razprava prej ko mogoče razpiše in mezdna zadeva s sporazumom za obe uredi. Na to ponovno zahtevo je za ravnateljstvo keramične industrije odgovoril g. obratovodja Wesely tako zmeden, čeravno v nemščini, da je stavek za stavkom nerazumljiv. Razvideti je iz postopanja teh upravnih gospodov, da želijo delavstvo res dovesti v stavko in tako ves položaj v tovarni spremeniti v korist gospodov, ki kakor g. Wesely našo le industrijo izkoriščajo, mesto da bi ji tudi koristilo. Zato pa zahtevamo zaščito in ureditve sporazumnega stanja z vodstvom tovarne. Zahtevamo, da se mezdna razprava razpiše takoj, za obe tovarni. Kajti cene naraščajo in prestopajo vse meje. Zahtevamo vse, kar je za delavstvo in podjetje pošteno in v vsakem oziru upravičeno. Zah-

tevamo red in napredek v naši industriji, ki ne bo v korist samo nam, temveč tudi našemu gospodarstvu. Končno pozivljamo kot državljani, da inšpekcija dela v Mariboru čimprej razpiše mezdno razpravo v smislu vloge Osrednjega društva kem. del., z dne 16. maja t. l. pod upr. št. 170/23. ter vodi razpravo ob navzočnosti delavskih zaupnikov, seveda v slovenskem službenem jeziku. Želimo torej v interesu inšpekcije dela, da to delo čimprej izvrši ter dokaže vodstvu tovarne, da bo vsako tako postopanje ozir. izzivanje marljivega delavstva rodilo posledice ne samo v škodo podjetju, temveč tudi gospodom, ki nameravajo danes, ko je naša industrija še v razvoju, uničiti jo potom stavk. Toliko za danes — a pojdemo še dalje. Porcelanski delavci.

v Odborova seja soc. kul. org. »Svobode« v Celju se bo vršila v ponedeljek zvečer v »Delavskem tajništvu«, Vodnikova ulica 3. Začetek točno ob 19. Udeležba dolžnost.

Predsednik.

— Vrednost denarja: 1 dolar 93'50 — 94 Din, 1 češka krona 2'81 — 2'83 Din, 1 lira 4'52 — 4'54 Din, 100 avstr. kron 13'3 — 13'4 para, 100 nem. mark 20 para. V Curihi stane 100 naših dinarjev 5'82 švicarskih frankov.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ). Odgovorni urednik: Franjo Koren. Tisk Zvezne tiskarne v Celju.

„Ah te bolečine!“

Malo Fellerjevega pravega Elzafluida in proč so bolečine.

Drgnjenja s Fellerjevim Elzafluidom je prava dobrodejnost! Umivanje s Fellerjevim Elzafluidom jači mišičevje in živce! Deluje antiseptično in osvežujoče! Prežene nahod in naredi neobčutljivega proti mrzlemu zraku! Za oči in ušesa! Zobe in glavo! Za vrat in usta! Za hrbet in ude! Za celo telo izvrstno hišno sredstvo in kosmetikum. Fellerjev Elzafluid je veliko močnejši in izdatnejši kakor francosko žganje.

En poskus zadostuje, da tudi vi rečete:

TO JE NAJBOLJŠE KAR SEM KEDAJ OKUŠAL!

V vseh dotičnih poslovnih zahtevajte samo pravi Elzafluid od lekarnarja Fellerja. Pri navadnih naročilih stane s pakovanjem in poštnino, če se pošlje denar naprej ali po povzetju:

3 dvojn. ali	1 špec. steklenica	Din 24—
12 » » »	4 » steklenice	» 84—
24 » » »	8 » steklenic	» 146—
36 » » »	12 » »	» 208—

Kot primot: Elza-obliž zoper kurja očesa 2 dinarja in 3 dinarje; Elza-mentolni črtniki 4 dinarje; Elza-švedska tinktura za želodec 10 dinarjev; Elza-zagorski prsi in kašeljni sok 9 dinarjev; Elza-ribje olje 20 dinarjev; Elza-voda za usta 12 dinarjev; Elza-kolonska voda 15 dinarjev; Elza-šumski miris za sobo 15 dinarjev; Glycerin 4 dinarje in 15 dinarjev; Lysol, Lysoform 12 dinarjev; Kineški čaj od 1 dinarja dalje; originalno Radikum francosko žganje, velika steklenica 13 dinarjev; Elza-mrčesni prašek 7 dinarjev, strup za podgane in miši 7 dinarjev. Za primot se pakovanje in poštnina posebej računa.

Na te cene se računa edaj še 5% doplačila. Adresirati je na: **Evgen V. Feller,** lekarnar, **Stubica Donja,** Elzatrg št. 252, Hrvatsko.

+ Ženske, +

ki so modre, se ne boje več, temveč se obvarujejo z mojim mnogokrat preizkušenim obvarovalnim aparatom.

V posebnih slučajih

zahtevajo žene takoj moje vedno zanesljivo učinkujoče, popolnoma neškodljivo

specielno sredstvo.

Vprašajte pod Dr. 5. Priložite znesek za znamko za odgovor. — Pošiljka se vrši strogo diskretno po

El. Bock, Wien VI, Gumpendorferstr. 109/14.

France Kremen.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Bilo je, kakor da je v cirkusu s stoterimi arenami. Orožne vaje in korakanje, ki ga je videl v Leesvillu, ni bilo nič v primeri s tem, kar se je vršilo tukaj. Stotere čete so se hkratu vadile v orožju, stotere skupine so plezale po stenah, kopale jarke, delale ceste in streljale v tarčo. Deževalo je skoraj vsak drugi dan in tla so bila kakor močvirje, toda nihče se ni oziral na vreme: vaja so se vršile sleherni dan, možje so bili ometani z blatom od pete do glave in premočeni do kože, ali nihče se ni pritoževal. Zdelo se je, da uživajo blato in mokroto, kajti šalili so se in prepevali ko po navadi.

France je opazoval skupine in čete in se čudil in zgrozil. Voja z vsemi svojimi zli je bila zdaj tik pred njegovimi očmi. Videl je četo, ki se je šolala, kako je treba naskočiti v bitki. Možje so se plazili po trebuih, zdajpazdaj so skočili pokoncu in zopet padli navzdol po tleh ter so delali, kakor da streljajo. Pred njimi je bil mož z navidezno strojico, ki je vpil, kadar je njegov »ogonj« zajel naskakovalce. Tedaj so vojaki prijeli za orodje in se pričeli zakopavati kakor podlasice v zemljo. »Kopljite, kopljite!« je kričal častnik. »Drži glavo dol, Šmid, in dolbi hitro! Ali nimaš nič življenja v sebi? Tako!«

France ni še nikoli videl nogometne igre, zato ni imel pojma, kako se dajo ljudje ugnati in zlit v stroj z enakomernim kričanjem in zmerjanjem. Mučno je bilo gledati te prizore, a obenem so ga prevzemali. Videl je, kaj delajo: učili so se nastopiti v masi s strašno silo in z učinkom paralize; karkoli so storili, je bilo vselej storjeno, kakor da bi udaril z velikim batom. Iz njih oči je sijal ogenj, ustnice so bile stisnjene in France je lahko čital na njihovih obrazih, da gredo v vojno brez obotavljanja in razdvojenih misli.

Onkraj majhnega griča je bila druga četa, ki se je vadila z bajoneti. Ni bilo treba posebne domišljije, da bi človek razumel popolni pomen teh vaj. Imeli so človeške like iz usnja, proti katerim so drli in zasajali ostrino vanje. Ali to ni bilo glavno; kar je Franceta najbolj prevzelo, da je strmel, je bil divji krik, s katerim so spremljali naskok in prebadanje figur. Častniki so dejansko učili vojake, da morajo sikati, tuliti in dreti se na vse grlo kakor blazne furije med bajonetnimi sunki. Kri mu je zastajala v žilah in France se je s studom obrnil proč. Bilo je prav tisto, kar je on poudarjal že tri leta in pol — da se mora človek spremeniti v divjo zver, predno je zrel za vojno.

Zvezna tiskarna v Celju

Strossmayerjeva ul. št. 1.

France je opazoval tudi streljanje v tarčo. Ves dan so drdale puške, kakor če bi človek stopil v večjo pisarno in poslušal ropot pisalnih strojev. Prikorakale so čete moških, razprostrle se v črto pod vodstvom inštruktorjev in dodale svojo mero ropota. Pri tarčah so bili drugi, ki so zapisovali uspehe in telefonirali o rezultatu. Ves dan, pozimi in poleti, v dežju in lepem vremenu so se ljudje učili ubijati druge ljudi mehanično, kakor da delajo v tovarni. Na drugem mestu so bile premične tarče, ki so neprestano bežale sem in tja, in pri teh tarčah so izvežbani strelci poskušali svojo srečo. France je videl, da tarče niso bili ptiči ali jeleni, kakršni se nahajajo v strelskih galerijah, v letoviščih in na piknikih — ne, bili so liki človeških glav in teles in vsako telo je bilo pobarvano zelenkasto sivo: uniforma sovražnikova.

Tako se je dan za dnevom v Francetu bolj in bolj vzvičala ideja ubijanja, ko je gledal vojni v neizprosni, grozni obraz. Kmalu je spoznal svojo veliko zmožnost, ko je mislil, da je popravljanje motornih kolesijev enako delo, pa ga opravljal, kjer hočeš; zdaj je bil na jasnem, da so motorni kolesiji za dečke-raznašalce depeš in naročil ter za delavce, ki se vozijo ob praznikih s svojimi ljubiciami po okolici mesta, ena stvar, za vojake in vojaške poslane z naznanili pa druga stvar. France še ni bil nikdar prej pod takim pritiskom, da uredi svoje misli o vojni; in to ni bilo več težko; sleherni dan je lažje prenašal dvoje nasprotujočih si misli.

Vsi možje v taboru, s katerimi je govoril, so bili enega mišljenja, katerega jim ni bilo mogoče omajati. France jih je še lahko pridobil, da so mu pritrdili, da pridejo po tej vojni za demokracijo velike izpremembe na svetu, in da se ljudje ne bodo nikdar več pustili potegniti in izkoriščati kakor prej; videl je tudi, da se vojaki radi zanimajo za idejo, da naj vlada upravlja velike industrije in proizvaja živila ter obleko za ljudstvo, kakor proizvaja zdaj te potrebščine za vojaške čete. Ali čim je France krstil ta program s socializmom, je dregnil med gade. Oči so se bliskale in nanj je letela ploha očitkov. Mar niso socialisti tisti nespametniki, ki bi radi, da se Amerika izneveri, kakor se je Rusija? Vsi pogovori z rekruti so se začeli na postavki, da bo Amerika zmagala v vojni. Če si le malo namignil, da se samo za las obotavljaš veri v zmago, si namah naitel na ostro zasmehovanje, nato pa so te trdo gledali in ti resno svetovali, da zavžiješ kroglico in preženeš hunski strup iz svojega telesa.

Dalje prih.

Modne cefirje

za srajce v najnovejših vzorcih priporoča

A. & E. Skabernè

Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Širite proletarski tisk!

BRIVNICA

Matija Bukovčan,Celje Kralja Petra cesta 27
se priporoča.

OBJAVA.

Čast nam je obvestiti slavno občinstvo, da smo uredili v svoji tvornici posebni oddelek za

rezbarstvo in strugarstvo lesa.

Proizvajamo vse vrste tipk za zvonove, podložne deščice, držala (Hefte in Griffe) za vsakršno industrijo, kakor tudi vse fasonirane predmete za mizarje in industrije, lesene svetiljke, stružene in rezane. — Opremljeni smo z vsemi najmodernejšimi stroji ter smo zmožni izvršiti vsako naročilo brzo in kulantno. — Obenem priporočamo svoje bogato opremljeno skladišče električnih lestencev, nočnih svetilk in vseh drugih elektrotehničnih potrebščin. — Lastno izdelovanje električnih baterij in žepnih svetilk.

IVAN PASPA IN SINOVIPoslovnica:
Bogovičeva ul. 9
Int. telefon 8-99.**ZAGREB**Tvornica:
Gunduličeva ul. 41
Telefon 7-25.

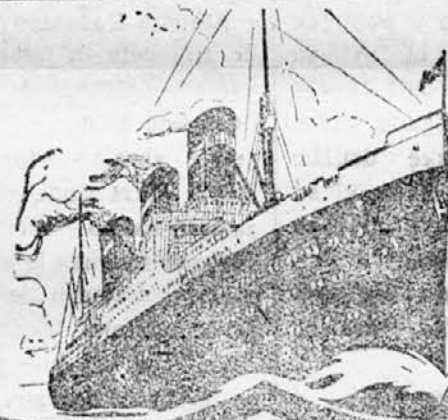
Na debelo!

Na drobno!

Manufakturno blago po ugodnih cenah

pri tvrdki **IVAN KOS, CELJE**
Prešernova ulica 17.

1-3

Parnik

66 LEVIATHAN 99

Najmodernejši, največji in najluksurijoznejši oceanski parnik. Najvišje zmoglosti iznajdljivosti, znanosti in moči kapitala so vtelesene v izdelavi tega divnega parnika. Neprimerljiva udobnost v vseh zazredih.

Prva vožnja **v New York** 17. julija 1923, potem 7. avg., 28. avg. itd., vsake tri tedne od Southampton — Cherbourg. Podrobna pojasnila potom spodaj navedenih naslovov.

BREMEN-NEW YORK

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi parniki. Neprekosljivi po udobnosti, čistosti in izborni oskrbi. Hitre in varne ladje. »George Washington« »President Fillmore« »President Harding« »President Roosevelt« »America« »President Arthur«

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodar. list št. 216.
Ugodna prilika za prevažanje blaga.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
Beograd, Palača Beogradske Zadruga.

Dežnikarna Jos. Vranjek

Kralja Petra cesta 25. **CELJE** Bivša Graška ul.
priporoča svojo bogato zalogo **dežnikov** domačega izdelka po najnižjih cenah. Sprejema in izvršuje vsa popravila točno in solidno.

2-1